

План за управление на Природния парк Рилски манастир

Павел СТОЕВ

През лятото на 2001 г. интердисциплинарен екип от специалисти от институтите по ботаника и зоология, Лесотехническият университет, Националният природонаучен музей и студенти от Биологическия факултет на СУ "Св. Климент Охридски" участваха в оценката на биологичното разнообразие на Природния парк Рилски манастир. Бяха проучвани следните групи организми: гъби, лишей, мъхове, висши растения, паяци, многоножки, полутвърдокрили насекоми, земноводни, влечуги, птици и бозайници, а също така и растителните съобщества, здравословното състояние и възрастта на гората.

За първи път бе използван метод, наречен Бърза екологична оценка (БЕО) за определяне консервационната значимост на определени, предимно слабо проучени територии. Същността на БЕО се изразява в следното: а) използване на моделни групи организми; б) работа по предварително изготвени формуляри, описващи конкретната биота и общи параметри на средата; в) екипът работи съвместно на терена и на място попълва формулярите; г) предварително се определят площадки, които ще бъдат изследвани; д) използват се GPS-апарати за точно позициониране на изследваните територии; е) събраната информация се трансформира в база данни и се нанася на дигитализирани карти.

През полевия сезон беше покрита почти цялата територия на парка и околностите му. Най-интензивни изследвания бяха проведени по поречието на реките Илийна, Радовичка и Рилска, руда Бречебор, околностите на Рилския манастир и язовир Калин и в по-малка степен в местностите Ризваница, Буково бърдо, Тиха Рила, Рибни езера, Смарадливото езеро, Добро поле, връх Мермера, Царев връх, Белия улей, Очова река, Теодосиеви караули и Кобилино бранище.

Около 70 площадки, всяка от които с минимална площ от 1 хектар, бяха инвентаризирани от ботаническа, зоологическа и лесовъдска гледна точка, като в края на всеки работен ден бе изготвяна оценка за състоянието на екосистемите. След приключване на изследванията всички експерти се обединиха около заключението, че най-ценните от консервационна гледна точка райони в границите на парка са Риломанастирската гора, околностите на язовир Калин и алпийските части на планината. Изготвено беше предложение за увеличаване на територията на резервата Риломанастирска гора, а също и обявяването на нов по поречието на Радовичка река и съседните местности Буково бърдо и Ризваница.

При проведените обсъждания бяха предложени два варианта за зонироване на парковата територия, изготвени от ботаническият и зоологическият екип и припокриващи се до голяма степен.

Очаква се в най-скоро време всички резултати от БЕО да бъдат публикувани в сборник, подобен на вече познатите издания за биоразнообразието на националните ни паркове.

Проведените изследвания са финансирани от американската фирма ARD, изготвила също и плановете за управление на НП Рила и НП Централен Балкан.